

officielle Former end ved en Kommuneafstemning, hvor man gaar hen i Skolen i sine gamle Klæder og gaar hjem igen efter at have afgivet sin Stemme. Resultatet kan formelt muligvis blive det samme, men ikke en Gang det er sikkert, og det er i alt Fald for mig utvivlsomt, at det giver Folketingsvælgerne en stærkere Følelse af den Vægt og Betydning, der ligger i deres Gerning, naar man beholder omtrent det nuværende System. Men ved Siden af dette skal jeg ogsaa paapege et Par rent praktiske Momenter, der i Virkeligheden kunne faa Indflydelse. Vi ere jo alle enige om, at det, der helst skulde naas, det er, at Vælgerne saa klart og sikkert som muligt gaa til deres Gerning, at de have en saa nøjagtig og fuldstændig Opfattelse af, hvad der sker i Retning af, at deres Stemmer falde saaledes eller anderledes, som det overhovedet er muligt at opnaa ved de Midler, der staa til Raadighed. Med Hensyn til at tilvejebringe saa stor Klarhed og Sikkerhed, som det er muligt, saa er der to Momenter, der ville falde bort, hvis vi afskaffe den almindelige Valghandling og gaa over til Kommuneafstemning. Det ene er det, at det af og til, selv om det ikke er meget almindeligt, sker, at den virkelige Grundforhandling imellem to eller maaske flere Kandidater egentlig først finder Sted paa selve Valgdagen. Saa kunde man sige, at den offentlige Valghandling erstattes ved Valgmøderne, der ville blive tillagte større Betydning, og hvoraf der maaske ogsaa vil blive holdt flere, saa at det Arbejde, som nu gøres ved den offentlige Valghandling, vil blive gjort i Forvejen. Men der gives enkelte Tilfælde, hvor det kommer til at staa saaledes, at Kandidaterne først mødes paa Valgdagen. Det er ganske vist ikke det almindelige, men jeg har dog et praktisk Eksempel for Øje, idet dette er sket ved et Valg og netop et Valg, hvor Spændingen var størst, nemlig Valget i 1892, hvor mit Overtal af Stemmer var det mindste, det nogen Sinde har været, og hvor hele Situationen var den allerulykkeligste, at den Kandidat, som var nærmest ved at blive valgt — det var for øvrigt afdøde Kammerherre Bille —, slet ikke var til Stede under Valgforhandlingerne før paa selve

Valgdagen. Det er ganske utvivlsomt, at det, at Kandidaterne første Gang faa Lejlighed til at vise sig i Belysning af hinanden saaledes, at deres Udtalelser komme til at staa i direkte Forhold til hinanden, kan faa sin Betydning for Afgørelsen. De fleste ville nu nok sige, at Folk have deres Mening færdig, før de gaa hjemme fra og maaske længe i Forvejen, og det er jo i de fleste Tilfælde sikkert nok. Men lige saa vist er det, at der kan eksistere saadanne Forhold, hvor i Virkeligheden Vælgerne til syvende og sidst endnu staa med Betingelser for at indtage en forandret Stilling. Det kan ligge i hele Karakteren af Kandidaternes Opstilling og deres Forhold, det er sjældent, at det gaar efter ensartede Regler Landet over, de lokale Forhold kunne være af den Natur, at det sidste Opgør paa selve Valgdagen kan blive afgørende og vejledende for ikke saa ganske faa Medlemmer. Det er det ene Moment, som altsaa vil falde bort derved.

Det andet Moment har en noget større Betydning, mener jeg. Det er dette, at den nuværende Valghandling giver Anledning til, at Kandidaterne kunne trække sig tilbage paa selve Valgdagen. Et af de Midler, som hidtil har været betragtet som vejledende i saa Henseende, Kaaringen, have vi ganske vist ikke afskaffet. Men det er sikkert nok, at Mennesker, der ere en lille Smule vante til at bevæge sig i politiske Forhold og Forsamlinger, meget let af en Valgdagsforsamling, den store Skare af Vælgere, som paa en saadan Dag samles, og af den tilstedeværende Spænding vil kunne skønne, til hvilken Side Afgørelsen vil gaa. Det er jo noget, som vi ogsaa vide, at baade med og uden Kaaring er det et Tilfælde, som meget ofte indtræffer, at en af Kandidaterne ser Lejlighed til at trække sig tilbage, og det er netop en af de Veje, hvorved man formentlig kunde naa det bedst mulige Resultat, uden at det var nødvendigt at gaa til et Omvalg. Det er en Slags Mellemting mellem en Afgørelse straks og dette, at gaa til et Omvalg. Det er at sondere Stillingen, at tage et Billede af, hvad Sandsynligheden taler mest for i Retning af at faa Stemmerne udnyttede paa den bedste Maade, og jeg tror, at det vilde være ret